

„A tehetség egy különös lény” – Interjú Potyók Tamás festőművésszel

A Medgyessy-ben kezdte, ahol a matematika nem volt erőssége, de a rajzolás és festészet már annál inkább. Művész, tanár és apa egyszerre, aki az élet folytonos változását fejezi ki alkotásaival. Interjú Potyók Tamással.

Tudomásom szerint a debreceni Medgyessy Ferenc Képzőművészeti Körben sajátította el a festészet és rajzolás alapjait. Mikor határozta el legelőször, hogy a művészettel akar foglalkozni?

Vagy cowboy akartam lenni vagy festő, tehát sok választás nem volt. De mivel cowboynek sokkal nehezebb lenni Magyarországon, így aztán festő lettem. Most nyilván viccesen fogalmaztam, de tényleg, nekem ez soha nem volt kérdés, máshoz nem nagyon értek, nem olyan az érdeklődési köröm, hogy el tudtam volna magamnak képzelni bármi más hosszútávon életcélnek. Viszont ez kezdettől fogva olyan volt, hogy az ember szereti.

Kik voltak a legfőbb ösztönzői ennek a folyamatnak?A család, tanárok, esetleg a barátok?

Az elején ez bonyolult volt. Egyszerűen engem ez érdekelt, rajzoltam suliban, órán, a tanárok nyilván látták, szimpatizáltak ezzel. Hazudnék, ha azt mondanám, hogy túl sok támogatás lett volna iskolai szinten, mert ezzel együtt vidáman megbuktattak matekból és fizikából.

Kik azok a festők vagy művészek, akik inspirálják az Ön munkáját?

Debrecenben a család, anyám, apám nem támogatták ezt, aztán tizennégy évesen a Medgyessy Körbe kerültem, ahol azt hiszem én voltam a legfiatalabb. Bíró Lajos, Fátyol Zoltán, Lukács Gábor, Tamus István, ők nyilván segítettek, aztán elkerültem főiskolára érettségi után, ekkor még egy évet jártam Debrecenben az építőipariba, utána találkoztam Molnár Sándorral a főiskolán, hét évig gyakorlatilag egy meghatározó ember volt számomra, aztán közben is az ember akarva-akaratlanul is találkozik kortársakkal, barátokkal, aztán ahogy alakul.

Milyen érzés volt a legelső kiállításán részt venni?

A legeslegelső kiállításom Debrecenben volt, a régi Medgyessy Körből hárman állítottunk ki, a régi épület még meg van, úgy hívták, hogy a Fiala Házasság Klubja. Voltam vagy tizenöt éves, érdekes volt, akkor voltam életemben először ilyenén. Bodó Károly nyitotta meg, arra emlékszem.

Melyik a kedvencesaját festményei közül és miért?

Kedvenc képem? Olyan nincs. Úgy vagyok a képeimmel, hogy amíg csinálom őket, addig nagyon fontosak, és mindent megteszek értük, amit csak tudok. Amikor megvannak, akkor már nem tudok velük többet tenni, mint festő. Onnantól elkezdik élni a saját életüket. Elkerülnek galériába, különböző tulajdonosokhoz, vagy éppen nálam vannak. A kép, az leginkább a mindenkori helyzetemnek, állapotomnak következményei, de nem a céljai.

Nekem a kedvencem a „Pipacsokhoz közel” volt, illetve több festmény is ebben a témában készült, amiről legelőre Szinyei Merse Pál művészete ugrott be. Ez szimpla véletlen vagy direkt utalt rá a pipacsokkal?

Szerintem véletlen. Nem volt ez így motiváció. Elég érdekes témakör volt, elég sokáig csináltam ilyeneket. Egyrészt nem szándékosan, de közben kiderült, hogy ez provokatív téma, a kortárs művészetben nem illik virágokat festeni, főleg nem férfiaknak, mert a szakma egy része sem tud vele mit kezdeni. Volt, aki azt mondta, csak azért festek ilyet, mert most nincs jobb, én meg úgy voltam vele, hogyha az ember úgy érzi, hogy ez most hiteles, akkor miért ne lehetne ilyeneket csinálni. Tehát vannak ilyen sztereotípiák, hogy ma mit szabad és mit nem, férfiaknak, nőknek, művészeknek, mi a magasrendű és mi nem. Mi a kortárs, progresszív, egyebek. De ha az ember ezt mind számon akarná tartani, akkor szinte semmihez sem nyúlna. Mert minden előírás, de hol van ebben az élmény?

Én mondjuk laikus kedvelője vagyok a művészetnek, nem rendelkezem az összes ismerettel ahhoz, hogy meg tudjam ítélni, egy mű mitől eredeti, csak a tetszés vagy nemtetszés érzése van meg bennem. De sokan azt mondják épp ez a lényeg, az esztétika

észlelése, hogy valamit kiváltson az emberből az adott fotó, festmény, rajz vagy bármilyen más alkotás. Ön hogy gondolkodik erről? Ön szerint mi a művészet lényege? Van-e egyáltalán leírható szabálya, hogyan is kell egy művet befogadni?

Szerintem nincs, de akik ebben döntenek, azok igyekeznek minél több előírást felállítani, éppen azért, hogy ne hagyjanak teret a többségnek. De ez mindig is így volt, tehát nem új dolog.

Önnek mit jelent a festészet?

Olyan, mint a levegő. (nevet)

Hallottam, hogy korábban működtetett festőiskolát is, ahol lehetőség volt csoportos vagy egyéni foglalkozásokra. Hol tart most ez a folyamat?

Ez a folyamat most ott tart, hogy bő egy éve gyakorlatilag nem működik. Félig-meddig saját elhatározásból. Kicsit azt hiszem, hogy elfáradtam a tanításban. Előtte voltam tizenegy-tizenkét évet egy debreceni magániskolában, mellette csináltam a festősulit is, aztán nekem a tanítás egy picit abbamaradt. Nem azt mondom, hogy ez egy végleges állapot, illetve néha egy-két érdeklődővel foglalkozom, de bevallom őszintén, csak olyanokkal szeretnék foglalkozni, akiket ez tényleg érdekel.

És milyen tanácsokkal szokta ellátni őket?

Ez attól függ, hogy mi az, amiért ő csinálja. Én nem mondhatom azt neki, hogy mindenféleképpen Michelangelo szintjét kell megütnie, mert az egyáltalán nem biztos, hogy nagyon egyszerűen elérhető, másrészt pedig nem is ez a cél. Az elején van egy beszélgetés, amikor meg szoktam kérdezni, hogy mit szeretne, miért szeretne ezzel foglalkozni. És ha ezt sikerül körvonalazni, akkor utána egy ilyen közös gondolkodásban el lehet indulni.

Ön mit lát a tanulni/fejlődni vágyó fiatalokban? A támogatás, a tudásátadás, a segítő tevékenység utánpótlásnak, nevelésnek, társadalmi felelősségvállalásnak számít az Ön számára?

Nyilván tennie kell annak, akinek igénye van erre. De a körülöttük lévő környezeten nagyon sok múlik. A vezetőknek is tisztelniük kell a művészeket, és fordítva is igaz.

Ön szerint kit nevezhetünk tehetségesnek?

Nagyon sok tehetséges ember van, úgy gondolom. A magyar nép nagyon-nagyon tehetséges. Egyrészt ez az előnye, másrészt ez a hátránya. Előnye, hogy külföldön, épp emiatt tárt karokkal várják a magyarokat, itthon pedig a tehetségeinkkel nem nagyon tudunk mit kezdeni. Mert a tehetség az egy különös lény: gondolkozik, önálló. De amikor az önállóságnak nem örülnek, sőt mindenáron skatulyába akarják zárni, akkor persze, hogy furcsán kezd el viselkedni a tehetség, és akkor mindenféle jelzőkkel illetik. Onnantól kezdve már nem arról van szó, hogy az ő energiáját hogyan tudják jó célokra használni, hanem azzal kezdenek el foglalkozni, hogy hogyan viselkedik.

Mit üzenne azoknak a fiataloknak, akik félnek kiteljesedni és azok lenni, akik lenni szeretnének?

Na, ez viszont nehéz kérdés, mert azt hiszem, hogy ebben nagyon sok felelősség van. Talán azt merném mondani, hogy senki helyett nem tudnám megmondani, hogy neki mit kellene tennie. De ezzel együtt, aki nem próbálja meg azt, amit szeretne, az nem jó. Mindenki életében eljön az a pont, mikor felteszi magában a kérdést: mi lett volna, ha? És ha akkor arra azt kell válaszolnia, hogy lehetett volna másképp is, az nem kellemes érzés. Az életből csak egy van, de nem mindegy, mire használjuk. Mikor az ember elkezdi azt csinálni, amit tényleg szeretne, az nem egy önző vágy, hanem én abban hiszek, hogy akkor tudunk igazán használni mindenkinek, mert az összes energiáját akkor tudja beletenni a közösbe.

Készítette: Zilahi Alexandra